

[Sigsgaard.]

er for store, og at opsparingen er ganske normal. Gennem urimeligt gunstige afskrivningsregler fremmes overflødige investeringer i stort omfang. Men det problem går regeringen helst uden om.

Sommeren har i øvrigt politisk været stærkt præget af markedsdiskussioner. Det hede ønske om optagelse i fællesmarkedet, som næres af mange, ser jo ikke ud til at gå i opfyldelse i de nærmeste år. Man har gjort Danmarks stilling helt afhængig af Englands, og i England er optagelsesønskerne jo ikke særlig hede mere. Modstanden mod medlemskab er omfattende, og vigtigst: den er hastigt voksende. Såvel arbejderpartiet som de konservative har travlt med at distancere sig fra deres hidtidige politik, der jo er gået ud på hurtig indlemmelse af England i EEC. Men herhjemme står venstre som sædvanlig fast uanset disse kendsgerninger. Partiet og dets ledelse vil tilsyneladende ikke vide af et mere omfattende nordisk økonomisk samarbejde, men klynger sig til drømmen om fællesmarkedet. For de radikale har det nordiske derimod nærmest været en hjertesag, og det er svært at se, hvordan partiet skal kunne stå model til den sabotage af de nordiske forhandlinger, der nu er indledt fra dansk side, og som nærmest fik statsministerens støtte i tirsdags.

I VS gør vi os ingen illusioner om karakteren af Nordek. Det må understreges, at det er nordiske kapitalistiske interesser og krav, der skal imødekommes, og ikke nogle vage forestillinger om samfundsinteresser. Det fremgår tydeligt af traktatudkastet, at man koncentrerer sig om at imødekomme kapitalens og ikke mindst den ekspanderende svenske industrikapitals krav om større markeder og fri bevægelighed for kapital og arbejdskraft, selvfølgelig med det sigte at sætte profitten op. Allerede nu er svenske virksomheder og svensk kapital over en bred front trængt ind i f. eks. Danmark. Denne udvikling er i gang over hele den vestlige verden, og det er utopisk at tro på muligheden af at bevare nationalstaten som ramme om det økonomiske liv. Også rammerne om et nordisk økonomisk fællesskab vil før eller siden blive sprængt af kapitalen, men det behøver jo ikke at betyde, at EFTA-landene nødvendigvis kommer ind i fællesmarkedet.

Det er altså kapitalen, der søger at nedbryde grænserne, og for socialister er der ingen grund til lovsang i den anledning, idet meget tyder på, at samarbejdet 100 pct. bliver på kapitalens betingelser. Og her skal det understreges, at det vil være farligt at gå ind i en økonomisk union, hvor der er en høj grad af kapitalmæssig og industriel integration, hvis der ikke samtidig skabes politiske organer på samme niveau med fuld beslutningsmyndighed. Det mest betænkelige vil være, hvis der over for denne kapitalistiske enhed står en nationalt opsplittet arbejderklasse, der vil kunne udnyttes i taktisk spil fra de kapitalistiske organisationers side.

Skulle vi helhjertet gå ind for en union, måtte det være en fuldt udbygget enhed i økonomisk, politisk og organisatorisk henseende. Et af mindstekravene må være, at der ikke eksisterer hindringer for ny organisationsdannelse på tværs af landegrænserne. Det vil så være arbejderklassens og dens partiets egen sag at skabe disse organisationer ikke blot som samarbejdsorganer, men som kampredskaber. Og det burde i det hele taget være deres opgave at skabe fællesskabet på en sådan måde, at muligheden for at blive af med det økonomiske system, som vi har, det kapitalistiske system, i vores del af verden styrkes. Men samtidig må man advare imod illusioner om isoleret at kunne skabe noget, der ligner et socialistisk Norden; det kunne se ud, som om det er en bevæggrund for nogle. Nordek vil ikke frigøre de nordiske lande fra afhængigheden af den øvrige kapitalistiske verden, først og fremmest USA.

VS må fortsat gå imod tilslutningen til fællesmarkedet. Nordekanplanerne er af de grunde, som jeg har nævnt, meget lidt tiltrækkende for socialister, men det kan dog ikke udelukkes, at et nordisk fællesskab kan være med til at frigøre Danmark noget udenrigs- og militærpolitisk, og forhåbentlig giver den nordiske løsning arbejderklassen lejlighed til at vænne sig til igen at tænke og organisere sig internationalt. Nordek er altså, når alt kommer til alt, at foretrække fremfor fællesmarkedet, men det kan overraske, at de stærke nordiske socialdemokratier kan acceptere, at integrationen næsten udelukkende sker på det økonomiske basisplan, og at det organisatoriske og poli-